

สรุปรายงานผลการอบรมเชิงปฏิบัติการเพื่อเพิ่มพูนศักยภาพเจ้าหน้าที่
ฝ่ายเลขานุการสำนักงานเลขานุการคณะกรรมการร่วมมือรักษาความสงบเรียบร้อย
ตามชายแดนจังหวัดบึงกาฬและกรอบความร่วมมือ ๓ ประเทศ ๙ จังหวัด
ระหว่างวันที่ ๒๕ - ๒๘ สิงหาคม ๒๕๖๕ ณ จังหวัดสระแก้วและจังหวัดตราด

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
๑. นโยบายด้านความร่วมมือระหว่างประเทศในระดับพื้นที่	๒
๑.๑ ความสำคัญของการต่างประเทศต่อการพัฒนาจังหวัด	๒
๑.๒ สภาวะปัจจุบันของจังหวัดบึงกาฬด้านการต่างประเทศ	๓
๒. ความเป็นมาของโครงการ	๗
๒.๑ เหตุผลความจำเป็น	๘
๒.๒ ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	๙
๒.๓ กำหนดการการอบรมเชิงปฏิบัติการฯ	๙
๓. การศึกษาดูงาน	๑๑
๓.๑ ด้านบุคลากรอรัญประเทศ จังหวัดสระแก้ว	๑๑
๓.๒ ด้านบุคลากรคลองใหญ่ จังหวัดตราด	๑๔
๓.๓ จุดผ่านแดนถาวรบ้านหาดเล็ก จังหวัดตราด	๑๕
๓.๔ กิจกรรมอื่น ๆ	๑๖
๔. สรุปบทเรียนจากการศึกษาดูงาน	๑๗
๔.๑ ประโยชน์ที่ได้รับ	๑๗
๔.๒ สถานการณ์การจัดตั้งด่านพรมแดนของจังหวัดบึงกาฬ	๑๘
๔.๓ ข้อเสนอแนะ	๑๙
๕. ภาพกิจกรรมอื่น ๆ	๒๒

๑. นโยบายด้านความร่วมมือระหว่างประเทศในระดับพื้นที่

จังหวัดบึงกาฬเป็นสมาชิกภาคีตามกรอบความร่วมมือ ๓ ประเทศ ๙ จังหวัด (ไทย - ลาว - เวียดนาม) ประกอบด้วยประเทศไทย จำนวน ๔ จังหวัด ได้แก่ จังหวัดหนองคาย จังหวัดสกลนคร จังหวัดนครพนม และจังหวัดบึงกาฬ สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม จำนวน ๓ จังหวัด ได้แก่ จังหวัดฮาทิง จังหวัดเหงะอาน และจังหวัดกวางบิ่ง สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว จำนวน ๒ แขวง คือ แขวงบอลิคำไซ และแขวงคำม่วน โดยได้ร่วมกันก่อตั้งความตกลงว่าขึ้น ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๓๕ ซึ่งจังหวัด/แขวงที่เป็นสมาชิกมีที่ตั้งเชื่อมโยงกับถนนหมายเลข ๘ และหมายเลข ๑๒ ของสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว มีกรอบความร่วมมือร่วมกัน ๔ ด้าน คือ (๑) ด้านการศึกษา กีฬา วัฒนธรรม ท่องเที่ยว และวิทยาศาสตร์เทคโนโลยี (๒) ด้านการค้า การลงทุน (๓) ด้านการคมนาคมขนส่ง และ (๔) ด้านเกษตรกรรม

ในการขับเคลื่อนกรอบความร่วมมือดังกล่าว จังหวัดบึงกาฬและสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ได้เห็นชอบให้มีการจัดประชุมร่วมกันของผู้บริหารระดับสูงของจังหวัด/แขวง โดยการแต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อทำหน้าที่เป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนสร้างความสัมพันธ์ในระดับท้องถิ่นของทั้ง ๒ ประเทศ ขึ้นจำนวน ๒ คณะ คือ (๑) คณะอนุกรรมการร่วมมือรักษาความสงบเรียบร้อยตามชายแดนระหว่างจังหวัดบึงกาฬกับแขวงบอลิคำไซ และ (๒) คณะกรรมการร่วมมือรักษาความสงบเรียบร้อยตามชายแดนระหว่างจังหวัดบึงกาฬกับแขวงบอลิคำไซ ซึ่งคณะกรรมการทั้ง ๒ คณะ จะมีการประชุมสลับผลัดเปลี่ยนหมุนเวียนกันเป็นเจ้าภาพเพื่อปรึกษาหารือและแก้ไขปัญหา/อุปสรรคต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นตามแนวชายแดนร่วมกันเป็นประจำทุกปี

๑.๑ ความสำคัญของการต่างประเทศต่อการพัฒนาจังหวัด

จังหวัดบึงกาฬ เป็นจังหวัดชายแดนทางภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบนของประเทศไทย มีพื้นที่ติดต่อกับสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว มีแม่น้ำโขงเป็นเส้นกั้นพรมแดนเป็นระยะทาง ๑๒๐ กิโลเมตร จากสภาพภูมิประเทศที่มีลักษณะดังกล่าวทำให้จังหวัดบึงกาฬและสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว มีความสัมพันธ์อันดีต่อกันมาอย่างยาวนาน มีความใกล้ชิดทางภาษา เชื้อชาติ ศาสนา รวมถึงวัฒนธรรมและวิถีชีวิตของคนสองฝั่งแม่น้ำโขง ตลอดแนวแม่น้ำโขงมีอำเภอที่ตั้งอยู่ตามแนวชายแดนจำนวน ๔ อำเภอ คือ (๑) อำเภอเมืองบึงกาฬ (๒) อำเภอปากคาด (๓) อำเภอบุ่งคล้า (๔) อำเภอบึงโขงหลง มีพื้นที่และอาณาเขตอยู่ตรงข้ามกับเมืองปากซัน เมืองท่าพะบาด และเมืองปากกะดิง แขวงบอลิคำไซ สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว จังหวัดบึงกาฬได้มีการติดต่อและสร้างความสัมพันธ์กับสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ในระดับท้องถิ่นมาอย่างยาวนาน และมีกรอบความร่วมมือในด้านต่าง ๆ อาทิ ด้านการค้าการลงทุน ด้านการศึกษา กีฬา วัฒนธรรม การท่องเที่ยว ด้านการคมนาคมขนส่งและด้านเกษตรกรรม จึงมีความสำคัญต่อการพัฒนาจังหวัดบึงกาฬ ให้มีความเจริญก้าวหน้าในทุก ๆ ด้านต่อไป

ปัจจุบัน จังหวัดบึงกาฬมีการเจริญเติบโตทางด้านเศรษฐกิจและการพัฒนาอย่างรวดเร็ว ส่งผลให้มีศักยภาพในการดึงดูดการค้าและการลงทุน จากต่างประเทศในหลากหลายมิติ อาทิ ทางด้านเศรษฐกิจ ทางด้านการท่องเที่ยว โครงสร้างพื้นฐาน และระบบโลจิสติกส์ รวมทั้ง จังหวัดบึงกาฬเป็นหนึ่งในเป้าหมายการพัฒนาเป็นที่ตั้งของเขตเศรษฐกิจพิเศษ เฉกเช่น ดาก สระแก้ว สงขลา ตราด สระแก้ว กาญจนบุรี เชียงราย นครพนม หนองคาย และนราธิวาส ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อการส่งเสริม สนับสนุน และอำนวยความสะดวกการค้า การลงทุน รวมทั้งสิทธิพิเศษบางประการในการดำเนินกิจการต่าง ๆ ทั้งนี้ จากโอกาสเชิงนโยบายและโครงสร้างพื้นที่ที่เปรียบพร้อม จังหวัดบึงกาฬต้องกำหนดแนวทางการพัฒนาจังหวัดให้รองรับกับทิศทางและแนวโน้มของการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นจากนโยบายและสถานการณ์ด้านการต่างประเทศ

๑.๒ สถานะปัจจุบันของจังหวัดบึงกาฬด้านการต่างประเทศ

๑.๒.๑ การส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศสำหรับชาวต่างชาติ

จังหวัดบึงกาฬ มีทรัพยากรท่องเที่ยวที่มีความหลากหลาย ทั้งทรัพยากรการท่องเที่ยวทางธรรมชาติ ศาสนา ประวัติศาสตร์ งานประเพณี ศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่นและเมืองการค้าชายแดนแม่น้ำโขงติดต่อกับประเทศเพื่อนบ้านอย่างสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว โดยปัจจุบันสถานที่ท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เป็นที่นิยมมากขึ้นในหมู่นักท่องเที่ยวไทยและนักท่องเที่ยวจากต่างประเทศ สำหรับจังหวัดบึงกาฬ จะเห็นได้ว่าการส่งเสริมการท่องเที่ยวที่หลากหลายทั้งการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ การท่องเที่ยวเชิงเกษตร การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมขนบธรรมเนียมประเพณีตามวิถีชีวิตลุ่มน้ำโขง ซึ่งในอนาคตมีแนวโน้มว่าจะมีนักท่องเที่ยวเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวภายในจังหวัดเพิ่มมากขึ้น อันเนื่องมาจากการส่งเสริมสนับสนุน การพัฒนาการท่องเที่ยว จากทุกภาคส่วนอย่างต่อเนื่องประกอบกับมีสถานที่ท่องเที่ยวที่โดดเด่นในพื้นที่ถึง ๙ แห่ง คือภูทอก หินสามวาฬ ภูสิงห์ พิพิธภัณฑน์มีชีวิต บึงโขงหลง วัดอาฮงศิลาวาส วัดโพธาราม น้ำตกถ้ำพระ น้ำตกเจ็ดสี และถ้ำนาคา (ภูถ้ำกา) ซึ่งสามารถเห็นได้จากสถิติการเดินทางเข้ามาในพื้นที่จังหวัดบึงกาฬที่เพิ่มมากขึ้นในทุก ๆ ปี

จำนวนผู้เยี่ยมเยือน(คน)	มกราคม - ธันวาคม			
	๒๕๕๙	๒๕๖๐	๒๕๖๑	๒๕๖๒
ชาวไทย	๕๖๐,๓๙๓	๕๗๕,๑๒๓	๕๙๖,๒๑๖	๖๐๓,๐๔๐
ชาวต่างชาติ	๖,๓๖๐	๖,๕๔๑	๖,๗๕๖	๖,๘๔๗
รวม	๕๖๖,๗๕๓	๕๘๑,๖๖๔	๖๐๒,๙๗๒	๖๐๙,๘๘๗

ที่มา แผนพัฒนาจังหวัด ๕ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๖๕)

อย่างไรก็ตาม จากสถิติจำนวนผู้เยี่ยมเยือนจังหวัดบึงกาฬ สามารถเห็นได้ว่า ถึงแม้จังหวัดบึงกาฬจะมีนักท่องเที่ยวเพิ่มขึ้นต่อเนื่องทุกปีในห้วงระยะเวลาที่ผ่านมา จังหวัดบึงกาฬยังไม่เป็นหนึ่งในเป้าหมายและไม่เป็นที่นิยมของนักท่องเที่ยวต่างชาติมากนัก เนื่องจากสถานที่ตั้งของจังหวัดมีระยะห่างจากสนามบินที่ใกล้ที่สุดเกือบ ๒๕๐ กิโลเมตร และการเดินทางมาจังหวัดบึงกาฬยังคงต้องใช้รถยนต์หรือระบบขนส่งสาธารณะ ประกอบกับ จังหวัดบึงกาฬเป็นจังหวัดใหม่ที่ยังไม่เป็นที่รู้จักในหมู่นักท่องเที่ยวต่างชาติ และยังคงขาดจุดเด่น (Features) ของจังหวัดที่จะเป็นเหตุผลในการดึงดูดและเชิญชวนให้นักท่องเที่ยว โดยเฉพาะนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ

ดังนั้น จึงสรุปได้ว่าปัจจัยด้านการต่างประเทศที่เกี่ยวข้องเนื่องกับการส่งเสริมการท่องเที่ยวสำหรับชาวต่างชาติ ยังคงเป็นความท้าทายของจังหวัดบึงกาฬ และยังไม่เป็นนัยสำคัญต่อการพัฒนาจังหวัดแต่อย่างใด อย่างไรก็ตาม จุดแข็งด้านการต่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับจังหวัดบึงกาฬคือการมีแนวเขตชายแดนที่ติดกับสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

๑.๒.๒ การส่งเสริมการค้าชายแดน

ในช่วงที่ผ่านมาประเทศไทย และสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ได้ร่วมกันส่งเสริมความร่วมมือในหลากหลายมิติซึ่งส่งผลให้เศรษฐกิจของจังหวัดที่อยู่ติดกับพื้นที่ชายแดนมีการเจริญเติบโตและปริมาณการค้าเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยปัจจุบัน เพื่อเป็นการสนับสนุนการพัฒนาทางเศรษฐกิจของประเทศไทยและลาว และส่งเสริมสายสัมพันธ์อันแนบแน่นระหว่างสองประเทศ จังหวัดบึงกาฬจึงมีโครงการก่อสร้างสะพานมิตรภาพไทย – ลาว แห่งที่ ๕ (บึงกาฬ – ปากซัน แขวงบอลิคำไซ สปป.ลาว) โดยสะพานแห่งนี้จะอำนวยความสะดวกในการขนส่งสินค้าซึ่งแต่เดิมขนถ่ายกันโดยใช้แพขนานยนต์ และเปิดทางออกสู่ทะเลโดยสะดวกให้กับประเทศลาว นอกจากนี้ สะพานข้ามแม่น้ำโขงแห่งที่ ๕ จะทำให้จังหวัดบึงกาฬเป็นเส้นทางยุทธศาสตร์ด้านการขนส่งสินค้าไปยังประเทศเวียดนามและจีนตอนใต้ที่สั้นที่สุดระยะทาง ๙๘๐ กิโลเมตร โดยผ่านเส้นทางหมายเลข ๑๓ ไปยังจุดเชื่อมเส้นทางหมายเลข ๘ เข้าเมืองวินห์ ประเทศเวียดนามและจีนตอนใต้ ซึ่งผู้ประกอบการสามารถลดต้นทุนการขนส่งและภาษีอากรผ่านแดนได้ร้อยละ ๓ ทำให้ช่องทางนี้มีศักยภาพต่อการค้าและการลงทุนเป็นอย่างมาก

๑) มูลค่าการค้าชายแดน

จังหวัดบึงกาฬมีแนวเขตแดนติดต่อกับสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว มีความสัมพันธ์และความร่วมมือที่ดีกับประเทศเพื่อนบ้าน ในด้านการค้าการลงทุน และการแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมขนบธรรมเนียมประเพณี มีแม่น้ำโขงเป็นพรมแดนธรรมชาติ ระยะทางประมาณ ๑๒๐ กิโลเมตร มีด้านการค้าชายแดน และจุดผ่อนปรนการค้า รวม ๓ แห่ง ดังนี้

(๑) ด้านศุลกากรบึงกาฬ บ้านพันลำ เทศบาลเมืองบึงกาฬ จังหวัดบึงกาฬ ตรงข้ามเมืองปากซัน แขวงบอลิคำไซ สปป.ลาว เปิดทำการทุกวัน ตั้งแต่เวลา ๐๘.๐๐-๑๘.๐๐ น.

(๒) จุดผ่อนปรน บ้านห้วยคาด ตั้งอยู่ บ้านห้วยคาด ตำบลปากคาด อำเภอปากคาด จังหวัดบึงกาฬ ตรงข้ามบ้านทวย เมืองท่าพะบาด แขวงบอลิคำไซ สปป.ลาว (ห่างจากด่านศุลกากรบึงกาฬ ๓๙ กิโลเมตร) เปิดทำการทุกวันจันทร์และวันพฤหัสบดี เวลา ๐๘.๐๐-๑๖.๐๐ น.

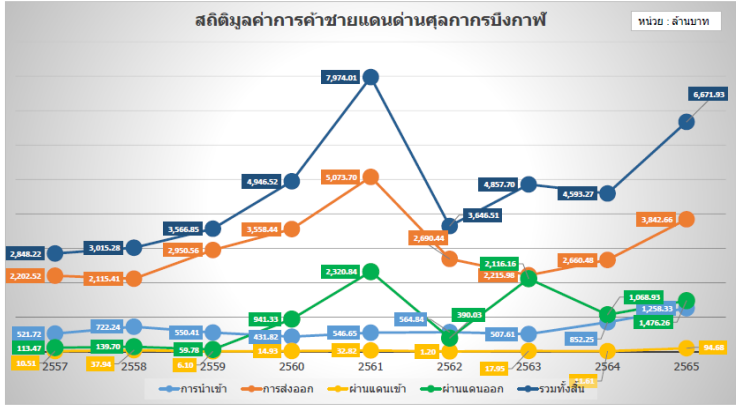
(๓) จุดผ่อนปรน บ้านบุงคล้า ตำบลบุงคล้า อำเภอบุงคล้า จังหวัดบึงกาฬ ฝั่งตรงข้าม คือ บ้านปากกระดิ่ง เมืองปากกระดิ่ง แขวงบอลิคำไซ สปป.ลาว (ห่างจากด่านศุลกากรบึงกาฬ ๔๕ กิโลเมตร) เปิดทำการทุกวันอังคารและวันศุกร์ เวลา ๐๘.๐๐ - ๑๖.๐๐ น.

โดยสินค้าผ่านแดน ประกอบด้วย วัตถุประสงค์ที่จะป้อนเข้าสู่ภาคอุตสาหกรรม ทั้งอุตสาหกรรมเกษตรแปรรูป พลังงานไฟฟ้าจากแหล่งผลิตของสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ที่จะนำป้อนเข้าสู่ระบบจ่ายไฟฟ้าในระบบเศรษฐกิจของประเทศ ทั้งนี้ มูลค่าการค้าชายแดนของจังหวัดบึงกาฬ เติบโตอย่างต่อเนื่องทั้งด้านปริมาณสินค้า และมูลค่ารวม

สถิติมูลค่าการค้าชายแดนด่านศุลกากรบึงกาฬ							
หน่วย : ล้านบาท							
ปีงบประมาณ	การนำเข้า	การส่งออก	รวมมูลค่า นำเข้า-ส่งออก	ผ่านแดนเข้า	ผ่านแดน ออก	รวมผ่านแดน	รวมทั้งสิ้น
2557	521.72	2,202.52	2,724.24	10.51	113.47	123.99	2,848.22
2558	722.24	2,115.41	2,837.65	37.94	139.70	177.63	3,015.28
2559	550.41	2,950.56	3,500.97	6.10	59.78	65.88	3,566.85
2560	431.82	3,558.44	3,990.26	14.93	941.33	956.26	4,946.52
2561	546.65	5,073.70	5,620.35	32.82	2,320.84	2,353.66	7,974.01
2562	564.84	2,690.44	3,255.28	1.20	390.03	391.23	3,646.51
2563	507.61	2,215.98	2,723.59	17.95	2,116.16	2,134.11	4,857.70
2564	852.25	2,660.48	3,512.73	11.61	1,068.93	1,080.54	4,593.27
2565	1,258.33	3,842.66	5,100.99	94.68	1,476.26	1,570.94	6,671.93

ที่มา : ด่านศุลกากรบึงกาฬ
<http://buengkarn.cusotms.go.th> ปีงบประมาณ 2565 (ตั้งแต่เดือนตุลาคม 2564 - สิงหาคม 2565)

จากสถิติข้างต้น สามารถเห็นได้ว่าในห้วงระยะเวลา ๙ ปี จาก ปี ๒๕๕๗ - ๒๕๖๕ มูลค่าการค้าชายแดนด่านศุลกากรบึงกาฬเพิ่มขึ้น ร้อยละ ๑๓๔ (134%) แสดงให้เห็นว่ามูลค่าสินค้าเข้า - ออก ด่านศุลกากรบึงกาฬเพิ่มมากขึ้นเป็นเท่าตัว ซึ่งจะเป็นโอกาสของจังหวัดบึงกาฬในการเสริมสร้างเศรษฐกิจ บริเวณพื้นที่ชายแดน และ GPP ของจังหวัดในภาพรวม

ที่มา : ด่านศุลกากรบึงกาฬ
http://buengkankusotms.go.th

จากกราฟการเติบโตข้างต้น สามารถเน้นย้ำได้ว่า ถึงแม้ว่าในช่วงปี ๒๕๖๒ - ๒๕๖๔ เศรษฐกิจโลกหยุดชะงักเนื่องจากปัญหาการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ ส่งผลให้การนำเข้า - ส่งออกหดตัวลงอย่างชัดเจน แต่อย่างไรก็ตาม เมื่อสถานการณ์การแพร่ระบาดฯ ได้ผ่อนคลายลง จังหวัดบึงกาฬยังเป็นหนึ่งในทางเป้าหมายของผู้ประกอบการในการนำเข้าและส่งออกสินค้า ซึ่งสามารถเห็นได้จากการกระจายของกราฟในปี ๒๕๖๕

๒) สินค้านำเข้า - ส่งออก ๑๐ อันดับแรก

สำหรับสินค้านำเข้า-ส่งออก ๑๐ อันดับแรก สามารถเห็นได้ว่า มูลค่าการส่งออกสินค้ามีมากกว่าการนำเข้าสองเท่าตัว โดยจะเห็นได้ว่าสินค้าส่งออกส่วนใหญ่เป็นสินค้าสินค้าโภคภัณฑ์ ซึ่งน้ำมันปิโตรเลียมมีมูลค่ามากกว่าร้อยละ ๕๐ ของสินค้าอีก ๙ ชนิดรวมกัน ส่วนสินค้านำเข้าส่วนใหญ่เป็นวัตถุดิบจากทรัพยากรธรรมชาติ

สินค้าส่งออกมูลค่าสูงสุด 10 อันดับ ด่านศุลกากรบึงกาฬ
เดือนตุลาคม 2564 - สิงหาคม 2565 (ปีงบประมาณ 2565)

ลำดับที่	ชนิดสินค้า	พิกัด	มูลค่า (บาท)	น้ำหนัก (กก.)
1	น้ำมันปิโตรเลียมและน้ำมันที่ได้จากปิโตรเลียม นอกจากรูปเป็นน้ำมันรวมทั้งรูปแฉก (น้ำมันเบนซิน น้ำมันดีเซล)	2710	1,774,753,585.51	54,460,890.00
2	น้ำมันถ่านหินและปถุภคัม ที่ดินำเข้าโดยที่ไปให้รวมกันทุก หรือที่ปรุงแต่งโดยวิธี เบลนด์หรือผสม (ซาล)	2202	972,171,830.30	25,398,271.48
3	ปูนซีเมนต์	3105	81,994,659.35	3,678,750.00
4	ของปรุงแต่งที่ใช้ในการเลี้ยงสัตว์ (อาหารปลา อาหารไก่ อาหารหมู)	2309	77,490,776.89	5,548,053.60
5	เหล็กม้วนแผ่นเรียบ และแผ่นแข็ง	0207	60,418,986.04	2,128,650.00
6	กระเบื้องเคลือบสีหรือเคลือบเงา	6811	57,760,120.60	7,571,606.24
7	สารประกอบอะมีน มีหรือไม่มีพิษ (ไม่สุก)	2922	49,409,283.70	697,500.00
8	ข้าวสารชนิดขาว	1006	38,035,851.25	2,299,410.00
9	สารอินทรีย์ที่เป็นกรดหรือด่าง (นอกจากนี้) รวมทั้งที่ปรุงแต่งสำหรับใช้ในการซักล้างและแปรรูปสำหรับใช้ในการซักล้าง และใช้ปรุงแต่งที่ใช้ทำความสะอาด จะมีอยู่หรือไม่ก็ตาม (แต่ยกเว้น น้ำมันปิ้งน้ำมัน น้ำมันสกัดจากเมล็ดพืช น้ำมันเชื้อเพลิง ฯลฯ)	3402	29,554,309.68	1,539,266.84
10	เครื่องกลทอเหล็กกลุ่ม 8 ซีรีส์ (หรือกลุ่มที่คล้ายกัน)	8701	27,739,800.00	120,249.60
	รวม		3,169,329,203.34	103,442,647.76
	อื่นๆ		673,332,035.09	43,219,965.83
	รวมทั้งสิ้น		3,842,661,238.43	146,662,613.59

สินค้านำเข้ามูลค่าสูงสุด 10 อันดับ ด่านศุลกากรบึงกาฬ
ปีงบประมาณ 2565 (ตุลาคม 2564 - สิงหาคม 2565)

ลำดับที่	ชนิดสินค้า	พิกัด	มูลค่า (บาท)	น้ำหนัก (กก.)
1	พลังงานไฟฟ้า	2716	596,789,317.54	15.00
2	น้ำตาลทราย (ดิบ)	0714	567,022,061.59	100,625,000.00
3	ไม้ที่เลื่อยหรือกลึงตามขวางผ่านหรือตัด จะไขศด หรือต่อปลาย หรือไม้ที่ตามมีความหนาเกิน 6 มม.	4407	29,342,869.00	5,223,272.00
	3.1 ไม้ผสมแปรรูป	44072999	28,799,969.24	5,115,476.00
	3.2 ไม้สังเคราะห์	44079910	0.00	0.00
	3.3 ไม้ตีคว่ำ	44079910	542,899.76	107,796.00
4	ขาง	0902	24,778,302.41	1,650,000.00
5	หินภูเขา	2517	9,803,130.00	39,472,500.00
6	คาร์บอนที่ (ภาพแปรรูปสังกะสี)	2101	3,097,769.14	6,144.00
7	ซีเมนต์	1301	1,418,056.72	201,040.00
8	ไม้เลื่อย	4419	1,242,979.96	83,510.00
9	หินไม่ถูกเผา เศษของเหล็กไม่มี	1211	1,218,415.58	5,970.00
10	อะครีลิกหรือพลาสติก	8429	1,200,000.00	24,540.00
	รวม		1,235,912,901.94	147,291,991.00
	อื่นๆ และสินค้าในซูพริมากรัม		22,412,965.37	436,282.04
	รวมทั้งสิ้น		1,258,325,867.31	147,728,273.04

ทั้งนี้ มีข้อสังเกตว่า ถึงแม้ว่าจังหวัดบึงกาฬจะเป็นจังหวัดที่ปลูกต้นยางพารามากที่สุดเป็นอันดับหนึ่งในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ แต่ต้นยางพาราหรือผลิตภัณฑ์ที่เกี่ยวข้องกับยางพาราไม่ใช่สินค้าส่งออกเป็น ๑๐ อันดับต้นที่ผ่านด่านศุลกากรบึงกาฬ

๓) จำนวนยานพาหนะ และผู้คนเข้าออกด่านศุลกากรบึงกาฬ

สำหรับจังหวัดบึงกาฬจะเห็นได้ว่าจำนวนยานพาหนะ และผู้คนเข้าออกด่านศุลกากรบึงกาฬมีเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๕๘ เป็นต้นมา โดยจำนวนยานพาหนะเข้า - ออกจังหวัดเพิ่มขึ้นร้อยละ ๓๕ จากปี พ.ศ. ๒๕๕๘ อย่างไรก็ตาม จำนวนรถสินค้าผ่านแดนลดลงจากปี พ.ศ. ๒๕๖๔ ประมาณร้อยละ ๓๐

สถิติจำนวนยานพาหนะเข้า-ออก									หน่วย :
ปีงบประมาณ	2558	2559	2560	2561	2562	2563	2564	2565	
รถบรรทุกเข้า	6,193	4,637	7,489	6,446	3,810	5,625	8,796	9,776	
รถบรรทุกออก	5,781	4,373	8,021	7,505	5,788	5,329	8,277	9,320	
รวมรถบรรทุก	11,974	9,010	15,510	13,951	9,598	10,954	17,073	19,096	
รถสินค้าผ่านแดนเข้า	115	26	23	19	7	9	30	46	
รถสินค้าผ่านแดนออก	50	56	174	241	92	562	1,088	748	
รวมรถสินค้าผ่านแดน	165	82	197	260	99	571	1,118	794	
รถยนต์ส่วนบุคคลเข้า	829	260	322	363	512	191	0	74	
รถยนต์ส่วนบุคคลออก	932	652	854	1,179	807	504	0	229	
รวมรถยนต์ส่วนบุคคล	1,761	912	1,176	1,542	1,319	695	0	303	
รวมยานพาหนะเข้า-ออก	13,900	10,004	16,863	15,753	11,016	12,220	18,191	20,193	

ที่มา : สำนักการบัญชี การประมาณ 2565 เดือนตุลาคมถึงเดือนกุมภาพันธ์ 2564 - สิงหาคม 2565
 http://bueangkan.cusatms.go.th

สำหรับจำนวนผู้เดินทางเข้าออกด่านพรมแดนฯ สามารถเห็นได้ว่าจำนวนผู้เดินทางเข้า - ออกลดลงอย่างมีนัยสำคัญจาก ๑๙๓,๒๑๑ คน ในปี ๒๕๕๘ และ ๒๑,๓๗๗ คน ในปี ๒๕๖๔ คิดเป็นร้อยละ ๙๐ ซึ่งแสดงให้เห็นถึงความนิยมที่ลดลงในการใช้ด่านพรมแดนฯ ในการเข้าสู่ไทย

สถิติจำนวนผู้เดินทางเข้า-ออก									หน่วย : คน
ปีงบประมาณ	2558	2559	2560	2561	2562	2563	2564	2565	
ผู้เดินทางเข้า	96,193	91,370	94,009	96,379	92,848	47,493	10,576	5,771	
ผู้เดินทางออก	97,018	91,335	94,939	96,358	93,379	49,691	10,801	5,918	
รวมผู้เดินทางเข้า-ออก	193,211	182,705	188,948	192,737	186,227	97,184	21,377	11,689	

ปี 2565 เป็นยอดตั้งแต่ ตุลาคม 2564 ถึง เดือนกุมภาพันธ์ 2565

จากข้อมูลสถิติดังกล่าวข้างต้น สามารถสรุปได้ว่าด่านศุลกากรบึงกาฬมีศักยภาพในการเติบโตหากการก่อสร้างสะพานเสร็จสมบูรณ์ อย่างไรก็ตาม หากพิจารณาจากมูลค่าสินค้านำเข้า - ส่งออกแล้ว สามารถเห็นได้ว่าสินค้าที่ส่งผลให้ตัวเลขการเติบโตของมูลค่าการนำเข้า - ส่งออก คือสินค้าปิโตรเลียมทั้งสิ้น ซึ่งการเติบโตอย่างก้าวกระโดดเกิดจากราคาปิโตรเลียมที่มีมูลค่าสูงขึ้นจากหลายปัจจัย อาทิ สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด-๑๙ อัตราเงินเฟ้อ และสงครามรัสเซีย - ยูเครน เป็นต้น ดังนั้นสามารถสรุปได้ว่ามูลค่าที่เพิ่มขึ้นเกิดจากราคาของสินค้า แต่ไม่ได้เกิดจากปริมาณสินค้าที่เพิ่มขึ้นต่อหน่วย

จากข้อสังเกตดังกล่าว มูลค่าการนำเข้า - ส่งออกที่สูงขึ้น ณ บริเวณด่านศุลกากรไม่ได้เกิดจากศักยภาพของจังหวัดและความนิยมของผู้ประกอบการในนำเข้า - ส่งออก บริเวณด่านศุลกากรบึงกาฬ ฯ ซึ่งสอดคล้องกับสถิติการเดินทางเข้าออกของรถบรรทุกสินค้า และจำนวนผู้เดินทางเข้า - ออก บริเวณด่านพรมแดนที่ลดลงอย่างมีนัยสำคัญ

๒. ความเป็นมาของโครงการ

การดำเนินความสัมพันธ์การค้าชายแดนระหว่างประเทศมีความสำคัญต่อการพัฒนาพื้นที่บริเวณชายแดนและยกระดับการพัฒนาของจังหวัดทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคมและการเมือง ซึ่งมีความสอดคล้องกับนโยบายรัฐบาล/ยุทธศาสตร์ชาติ/แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ และยุทธศาสตร์กระทรวงมหาดไทย ปัจจุบัน การพัฒนาเครือข่ายความเชื่อมโยง (Connectivity) ในภูมิภาคทั้งทางกายภาพ ภาวะเปียบ และระหว่างประชาชน เป็นประเด็นที่หลากหลายประเทศเริ่มให้ความสำคัญและส่งเสริมขณะเดียวกัน กลุ่มประเทศอาเซียน โดยเฉพาะ CLMV มีการปรับตัวและกำหนดนโยบายการส่งเสริมการค้าเสรีมากยิ่งขึ้นเพื่อยกระดับเครือข่ายความเชื่อมโยงและเศรษฐกิจของประเทศ เช่น สปป.ลาว ได้ร่วมมือกับสาธารณรัฐประชาชนจีนในการสร้างรถไฟความเร็วสูง เป็นต้น เมื่อพิจารณาโอกาสจากเครือข่ายความเชื่อมโยงดังกล่าว และแนวโน้มการค้าระหว่างประเทศ ASEAN พบว่า ประเทศสมาชิกมีการทำการค้าระหว่างประเทศสมาชิกอาเซียนอื่น ๆ เพิ่มมากยิ่งขึ้นอย่างชัดเจน โดยจะเห็นได้จากมูลค่าการค้าที่เพิ่มขึ้นในอนุภูมิภาคเอเชียและบริเวณพื้นที่ที่ติดกับชายแดนในหลายประเทศ โดยสำหรับจังหวัดบึงกาฬซึ่งมีพื้นที่ติดกับ สปป.ลาว มีจำนวนและมูลค่าการค้าเพิ่มขึ้น ณ บริเวณด่านพรมแดนอย่างต่อเนื่องทุกปี นอกจากนี้ เพื่อเป็นการเน้นย้ำ

ความร่วมมือด้านเศรษฐกิจในอาเซียน ได้เกิดความร่วมมือทางด้านเศรษฐกิจบริเวณประเทศที่มีพื้นที่ชายแดนติดกัน อาทิ ความร่วมมือทางเศรษฐกิจในอนุภูมิภาคแม่น้ำโขง (Greater Mekong Sub-Region : GMS) ที่ให้ความสำคัญเรื่องการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานที่เชื่อมโยงระหว่างประเทศ ข้อกฎหมายที่เอื้อต่อการเดินทางและการค้า ซึ่งปัจจัยเหล่านี้ ส่งผลให้เกิดการขยายตัวทางการค้าในอนุภูมิภาค โดยเฉพาะการค้าผ่านทางชายแดน ซึ่งจะเป็โอกาสที่สำคัญของจังหวัดบึงกาฬในการขับเคลื่อนนโยบายที่สำคัญเกี่ยวกับด้านการต่างประเทศซึ่งจะเป็นหนึ่งในปัจจัยในการพัฒนาจังหวัด โดยผลประโยชน์ที่เกิดจากการค้าชายแดนไม่เพียงแต่เกิดขึ้นกับชุมชนและผู้คนที่อาศัยอยู่ในบริเวณชายแดน แต่ยังส่งผลถึงการกระชับความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมของไทยกับประเทศเพื่อนบ้านอีกด้วย

สำนักงานจังหวัดบึงกาฬพิจารณาแล้วเห็นว่า เพื่อให้การขับเคลื่อนการดำเนินงานตามบทบัญญัติการประชุมคณะกรรมการร่วมมือรักษาความสงบเรียบร้อยตามชายแดนไทย-ลาว (จังหวัดบึงกาฬ-แขวงบอลิคำไซ) และกรอบความร่วมมือการประชุมผู้บริหารระดับสูง ๓ ประเทศ ๙ จังหวัด (ไทย-ลาว-เวียดนาม) ที่ใช้เส้นทางหมายเลข ๘ และ ๑๒ ของหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และประชาชนของจังหวัดบึงกาฬ และการเสริมสร้างความสัมพันธ์กับประเทศเพื่อนบ้านของจังหวัดบึงกาฬ เป็นไปด้วยความเรียบร้อยอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล จึงได้จัดทำโครงการเสริมสร้างความสัมพันธ์อันดีกับประเทศเพื่อนบ้านตลอดแนวชายแดนขึ้น

๒.๑ เหตุผลความจำเป็น

การขับเคลื่อนการดำเนินงานคณะกรรมการร่วมมือรักษาความสงบเรียบร้อยตามชายแดนไทย - ลาว (จังหวัดบึงกาฬ-แขวงบอลิคำไซ) และกรอบความร่วมมือการประชุมผู้บริหารระดับสูง ๓ ประเทศ ๙ จังหวัด (ไทย-ลาว-เวียดนาม) ที่ใช้เส้นทางหมายเลข ๘ และ ๑๒ ของหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และประชาชนของจังหวัดบึงกาฬ และการเสริมสร้างความสัมพันธ์กับประเทศเพื่อนบ้านของจังหวัดบึงกาฬ เป็นไปด้วยความเรียบร้อยอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล จึงได้จัดทำโครงการเสริมสร้างความสัมพันธ์อันดีกับประเทศเพื่อนบ้านตลอดแนวชายแดนขึ้น โดยมีวัตถุประสงค์ ดังนี้

๑) เพื่อเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจให้กับองค์กรประชาชน/ประชาชนในพื้นที่ชายแดนเกี่ยวกับการส่งเสริมความสัมพันธ์อันดีของจังหวัดกับประเทศเพื่อนบ้าน การปกป้องเขตแดน กฎหมาย/ระเบียบ/ข้อตกลงที่เกี่ยวข้องกับการรักษาความสงบเรียบร้อยตามแนวชายแดน

๒) เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้เสริมสร้างประสบการณ์ด้านการค้า การลงทุน ตามกรอบความร่วมมือ ๓ ประเทศ ๙ จังหวัด (ไทย-ลาว-เวียดนาม) ให้มีผลการปฏิบัติงานอย่างเป็นรูปธรรม รองรับการขยายตัวของการค้าระหว่างประเทศและการค้าชายแดน รวมทั้งส่งเสริมและพัฒนารอบความร่วมมือด้านการค้า การลงทุนกับจังหวัดชายแดนข้างเคียง

๓) เพื่อเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจและพัฒนาทักษะเกี่ยวกับหลักพิธีทางการทูตและการจัดทำข้อตกลงระหว่างประเทศแก่หัวหน้าส่วนราชการ/นายอำเภอและเจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบงานด้านการต่างประเทศ

๔) เพื่อพัฒนาบุคลากรและเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจในการปฏิบัติงานให้บุคลากรของจังหวัดได้รับรู้ หลักแนวคิดและแนวทางการดำเนินงาน เสริมสร้างความมั่นคงตามแนวชายแดน

๒.๒ ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

๑) บุคลากรของหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน องค์กรประชาชน และประชาชนสามารถนำองค์ความรู้ที่ได้รับไปดำเนินงานเสริมสร้างความสัมพันธ์อันดีกับประเทศเพื่อนบ้านในส่วนที่เกี่ยวข้องได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล เกิดภาพลักษณ์ที่ดีกับจังหวัดบึงกาฬ

๒) ประชาชนในพื้นที่หมู่บ้านตามแนวชายแดน มีความรู้ความเข้าใจในอำนาจหน้าที่ของพลเมืองที่ดีในการป้องกันและปราบปรามการกระทำผิดกฎหมายในพื้นที่หมู่บ้านตามแนวชายแดน และมีทักษะในการปฏิบัติงาน สามารถเป็นผู้ช่วยเหลือเจ้าหน้าที่และเป็นแหล่งข่าวในพื้นที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๓) ประชาชนในพื้นที่จังหวัดบึงกาฬและประชาชนโดยทั่วไปมีความรู้ ความเข้าใจ การเสริมสร้างความสัมพันธ์อันดีกับประเทศเพื่อนบ้าน เพื่อนำไปสู่การประสานงานและต่อยอดความเชื่อมโยงภายใต้กรอบความร่วมมือด้านความมั่นคงชายแดน และด้านเศรษฐกิจในอนุภูมิภาคแม่น้ำโขง

๒.๓ กำหนดการการอบรมเชิงปฏิบัติการเพื่อเพิ่มพูนศักยภาพเจ้าหน้าที่ฝ่ายเลขานุการสำนักงานเลขาธิการคณะกรรมการร่วมมือรักษาความสงบเรียบร้อยตามชายแดนจังหวัดบึงกาฬและกรอบความร่วมมือ ๓ ประเทศ ๙ จังหวัด ระหว่างวันที่ ๒๕ - ๒๘ สิงหาคม ๒๕๖๕ ณ จังหวัดสระแก้วและจังหวัดตราด วันพฤหัสบดีที่ ๒๕ สิงหาคม ๒๕๖๕

- เวลา ๑๕.๐๐ น. - เจ้าหน้าที่ ลงทะเบียนผู้เข้าร่วมกิจกรรมฯ ณ ห้องประชุมเจติยาคีรี (ภูทอก) ชั้น ๒ ศาลากลางจังหวัดบึงกาฬ
- เวลา ๑๕.๓๐ น. - พิธีเปิดการอบรมเชิงปฏิบัติการเพื่อเพิ่มพูนศักยภาพเจ้าหน้าที่ฝ่ายเลขานุการฯ โดย ผู้ว่าราชการจังหวัดบึงกาฬ
- เวลา ๑๖.๓๐ น. - ขึ้นรถบัสวีไอพี ปรับอากาศสองชั้นมาตรฐาน บริเวณด้านหน้าอาคารหอประชุมศาลากลางจังหวัดบึงกาฬ
- เวลา ๑๗.๐๐ น. - ออกเดินทางจากศาลากลางจังหวัดบึงกาฬ ไปยังจังหวัดสระแก้ว
- เวลา ๑๘.๐๐ น. - รับประทานอาหารเย็น
- พักผ่อนตามอัยาศัยบนรถ

วันศุกร์ที่ ๒๖ สิงหาคม ๒๕๖๕

- เวลา ๐๖.๐๐ น. - เดินทางถึง โรงแรมสระแก้ว ริเวอร์ รีสอร์ท อำเภอเมืองสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว
- เวลา ๐๗.๐๐ น. - รับประทานอาหารเช้า ณ โรงแรมสระแก้วริเวอร์ รีสอร์ท
- เวลา ๐๘.๐๐ น. - ออกเดินทางไปยังจุดผ่านแดนถาวรรัฐประเทศ ตำบลอรัญประเทศ อำเภออรัญประเทศ จังหวัดสระแก้ว
- เวลา ๐๙.๐๐ น. - **ศึกษาดูงานและรับฟังบรรยายสรุปสถานการณ์การค้า การลงทุน กับประเทศเพื่อนบ้าน ณ จุดผ่านแดนถาวรรัฐประเทศ จังหวัดสระแก้ว (ตรงข้ามกับเมืองปอยเปต อำเภอโอโฉรว จังหวัดบันเตียเมียนเจย ราชอาณาจักรกัมพูชา)**
- เวลา ๑๐.๓๐ น. - ออกเดินทางไปยัง จังหวัดตราด
- เวลา ๑๒.๐๐ น. - รับประทานอาหารกลางวัน
- เวลา ๑๓.๐๐ น. - เดินทางถึงที่พัก โรงแรมตราด ซิตี้ อำเภอเมืองตราด จังหวัดตราด
- เวลา ๑๘.๓๐ น. - รับประทานอาหารเย็น ณ ห้องอาหารโรงแรมตราด ซิตี้
- เวลา ๒๐.๐๐ น. - พักผ่อนตามอัธยาศัย

วันเสาร์ที่ ๒๗ สิงหาคม ๒๕๖๕

- เวลา ๐๗.๐๐ น. - รับประทานอาหารเช้า พร้อม check out ออกจากโรงแรม
- เวลา ๐๘.๐๐ น. - ออกเดินทางไปยังจุดผ่านแดนถาวรบ้านหาดเล็ก อ.คลองใหญ่ จ.ตราด
- เวลา ๐๙.๓๐ น. - **ศึกษาดูงานและรับฟังบรรยายสรุปสถานการณ์การค้า การลงทุน กับประเทศเพื่อนบ้าน ณ จุดผ่านแดนถาวรบ้านหาดเล็ก (ตรงข้ามกับ บ้านจามเยียม อำเภอมณฑลสีมา จังหวัดเกาะกง ราชอาณาจักรกัมพูชา)**
- เวลา ๑๒.๐๐ น. - รับประทานอาหารกลางวัน ณ ร้านอาหารเชอร์รี่แอนด์ ซีฟู้ด
- เวลา ๑๓.๐๐ น. - เช็किनเข้าพัก โรงแรมดิเวธานีโอ อ.คลองใหญ่ จ.ตราด
- เวลา ๑๔.๓๐ น. - การแบ่งกลุ่มย่อยการประชุมเชิงปฏิบัติการ Workshop
- สรุปผลการศึกษาดูงาน และนำเสนอผลการประชุมเชิงปฏิบัติการต่อที่ประชุม
- เวลา ๑๘.๓๐ น. - รับประทานอาหารเย็น ณ ร้านอาหารทะเลภูริสอร์ท
- เวลา ๒๒.๐๐ น. - พักผ่อนตามอัธยาศัย

วันอาทิตย์ที่ ๒๘ สิงหาคม ๒๕๖๕

- เวลา ๐๗.๐๐ น. - รับประทานอาหารเช้า ณ โรงแรมที่พัก
- เวลา ๐๘.๐๐ น. - ออกเดินทางไปยังจังหวัดจันทบุรี
- เวลา ๑๒.๐๐ น. - รับประทานอาหารกลางวัน ณ ร้าน ต้นตำรับ จังหวัดจันทบุรี
- เวลา ๑๓.๐๐ น. - เดินทางกลับจังหวัดบึงกาฬ
- เวลา ๑๘.๐๐ น. - รับประทานอาหารเย็น ณ ร้านอาหาร บ้านเนินน้ำ กบินทร์บุรี
- เวลา ๑๙.๐๐ น. - ออกเดินทางกลับจังหวัดบึงกาฬ และพักผ่อนตามอัธยาศัยบนรถ

๓. การศึกษาดูงาน

๓.๑. ด้านศุลกากรอรัญประเทศ จังหวัดสระแก้ว

๓.๑.๑ ความเป็นมา

ด้านศุลกากรอรัญประเทศ ตั้งอยู่ที่ตำบลอรัญประเทศ อำเภออรัญประเทศ จังหวัดสระแก้ว มีพรมแดนติดกับบ้านปอยเปต อำเภอโอโฉรว จังหวัดบันเตียเมียนเจย ประเทศกัมพูชา เป็นเขตแดนทางบกมีความยาวทั้งสิ้น ๑๖๕ กิโลเมตร มีช่องทางการนำเข้า และส่งออกสินค้ารวม ๔ แห่ง โดยแยกเป็นจุดผ่านแดนถาวร ๒ แห่ง และจุดผ่อนปรน ๒ แห่ง ซึ่งในปัจจุบันกรมศุลกากร มีการเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารงานศุลกากรด้วยระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ โดยการนำระบบพิธีการศุลกากรทางอิเล็กทรอนิกส์แบบไร้เอกสาร paperless เน้นบริการที่สะดวก รวดเร็ว และโปร่งใส ในรูปแบบของ e - customs ซึ่งถูกออกแบบให้มีรูปแบบและขั้นตอนการทำงานของโปรแกรมของแต่ละระบบ มาเป็นมาตรฐานเดียวกัน เพื่อให้บริการแก่ผู้ประกอบการอย่างครบวงจร ทั้งนี้ ด้านศุลกากรอรัญประเทศมีเขต

พื้นที่รับผิดชอบ ๕ จังหวัด ประกอบด้วย จังหวัดสระแก้ว จังหวัดปราจีนบุรี จังหวัดนครนายก และจังหวัดสระบุรี ตามประกาศกระทรวงการคลัง เรื่องกำหนดและแบ่งส่วนราชการกรมศุลกากร กระทรวงการคลัง พ.ศ. ๒๕๖๒ พร้อมกันนี้ สถานการณ์ในภาพรวมของการนำเข้า-ส่งออกสินค้าผ่านแดนถาวรรัฐประเศในพื้นที่ ด่านชายแดนไทย-กัมพูชา และแนวโน้มของสถานการณ์ในอนาคตการค้าชายแดนของไทยนั้น การนำเข้าและส่งออกสินค้าจะต้องผ่านพิธีการศุลกากร โดยมีจุดผ่านแดนที่สำคัญ ๔ จุด คือ จุดผ่านแดนถาวรบ้านคลองลึก อำเภออรัญประเทศ และจุดผ่อนปรนการค้าชั่วคราวอีก ๒ จุด คือ

๑. จุดผ่อนปรนการค้าบ้านเขาหิน-บ้านกิโล ๑๓ ระหว่างอำเภอคลองหาดกับอำเภอสำเภาลู จังหวัดพระตะบอง ประเทศกัมพูชา

๒. จุดผ่อนปรนการค้าบ้านหนองปรือ - มาลัย ระหว่างอำเภออรัญประเทศกับอำเภอมาลัย จังหวัดบันเตียเมียนเจย ซึ่งในภาพรวมการค้าชายแดนของไทยมีมูลค่าเพิ่มขึ้นทุกปี โดยถือว่ามีมูลค่าการค้าชายแดนสูงสุดจากทั้ง ๗ จังหวัดที่มีอาณาเขตติดต่อกับประเทศกัมพูชา (บุรีรัมย์ สุรินทร์ ศรีสะเกษ อุบลราชธานี จันทบุรี ตราด และสระแก้ว

๓.๑.๒ มูลค่าการค้า

ในปี ๒๕๖๕ มีมูลค่าการค้าชายแดนการส่งออก ๘ หมื่นกว่า ล้านบาท/ปี โดยสินค้าส่งออกและนำเข้าที่สำคัญ ดังนี้

๑) สินค้าส่งออกที่สำคัญ ได้แก่ เครื่องยนต์ อะไหล่ รถยนต์ รถจักรยานยนต์ ผ้าพิมพ์ผ้า ทอผ้าถักทอใยอะไหล่ เครื่องมือใช้ในการเกษตร อาหารสัตว์ปศุสัตว์ เคมียูเรีย ชีวภาพยางรถยนต์ทุกชนิดรถยนต์ รถบรรทุกป้อนซีเมนต์ ฯลฯ

๒) สินค้านำเข้าที่สำคัญ ได้แก่ เศษเหล็ก ถังแก๊ส แทงค์เปล่า ไอโซแทงค์ เศษอลูมิเนียมมันสำปะหลังสดเศษทองแดงและขี้ของทำด้วยทองแดง เศษตะกั่ว เศษกระดาษ อาหารสุนัข เสื้อผ้าสำเร็จรูป เครื่องนุ่งห่ม ถ่านไม้ ฯลฯ

สถิตินำเข้า - ส่งออกสินค้าสูงสุด 5 อันดับ ของด่านศุลกากรอรัญประเทศ	
IMPORTS	EXPORTS
 มันสำปะหลัง 3,540.41 ล้านบาท	 รถยนต์ 9,056.36 ล้านบาท
 เศษอะลูมิเนียม 2,288.89 ล้านบาท	 เครื่องดื่ม 4,871.87 ล้านบาท
 ส่วนประกอบมอเตอร์ ทำด้วยอะลูมิเนียม 1,835.70 ล้านบาท	 อะไหล่รถจักรยานยนต์ 3,506.40 ล้านบาท
 เศษทองแดง 1,242.82 ล้านบาท	 รถใช้ในการเกษตร 3,364.84 ล้านบาท
 เลนส์แว่นตา 915.81 ล้านบาท	 เครื่องยนต์รถจักรยานยนต์ 3,151.95 ล้านบาท

ทั้งนี้ ด่านศุลกากรอรัญประเทศมีความพร้อมตามภารกิจหน้าที่ที่รับผิดชอบ คือมีบริการผ่านพิธีการนำเข้าและส่งออก มีการจัดเก็บภาษีอากรและตรวจปล่อยสินค้า อำนวยความสะดวกในการส่งเสริมการค้าชายแดน และการค้าระหว่างประเทศ ป้องกันและปราบปรามการลักลอบและหลีกเลี่ยงศุลกากร รวมทั้งยาเสพติดให้โทษ ตลอดจนควบคุมการนำเข้า - ส่งออกและดำเนินการเกี่ยวกับสิทธิประโยชน์ด้านคลังสินค้าทัณฑ์บนเขตปลอดอากรและเขตอุตสาหกรรมส่งออกในพื้นที่รับผิดชอบ นอกจากนี้ยังมีการปรับใช้เทคโนโลยีโดยการนำเครื่อง X-Ray มาใช้ในการตรวจสอบสินค้าก่อนอนุญาตนำเข้า เพื่อป้องกันการลักลอบ

หนีภาษีศุลกากร พร้อมทั้งด้านศุลกากรอรัญประเทศ ได้จัดทำโครงการก่อสร้างด้านพรมแดนบ้านหนองเอี่ยน ที่รองรับกับแผนยุทธศาสตร์ที่กำหนดให้จังหวัดสระแก้วเป็นศูนย์กลางรองรับโลจิสติกส์ชายแดน โดยกำหนดให้บ้านหนองเอี่ยนเป็นจุดผ่านแดนถาวรด้านการขนส่งสินค้าเป็นหลักและมีการเตรียมความพร้อมในการเปิดจุดผ่านแดนถาวรบ้านหนองเอี่ยนที่จะต้องมีการพัฒนาทั้งในส่วนของถนนและโครงสร้างพื้นฐานต่างๆ รวมทั้งการกำหนดขั้นตอนการขอเปิดจุดผ่านแดนทั้งแบบถาวรและชั่วคราวว่าจะต้องมีการกำหนดระยะเวลาเปิด - ปิด และระบบบริหารจัดการรัฐบาลได้กำหนดให้เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ จังหวัดสระแก้วได้มีนโยบายในการเตรียมพร้อมด้านโครงสร้างพื้นฐาน เพื่อเป็นการรองรับการขยายตัวทางเศรษฐกิจในอนาคต

๓.๑.๓ ข้อสังเกต

จากการศึกษาดูงานและรับฟังบรรยายสรุปสถานการณ์การค้า การลงทุนกับประเทศเพื่อนบ้าน ณ ด้านศุลกากรอรัญประเทศ จังหวัดสระแก้ว พบว่าด้านอรัญประเทศมีการบริหารจัดการที่ค่อนข้างยาก เนื่องจากพรมแดนไม่ชัดเจน อีกทั้งด้านศุลกากรอรัญประเทศไม่มีเครื่องปั้นไฟสำรอง เพราะการไม่มีเครื่องปั้นไฟสำรอง ทำให้เกิดความล่าช้าในการตรวจคนเข้าเมือง ซึ่งจากการสังเกตในพื้นที่ บริเวณดังกล่าว จะมีประชาชนผ่านเข้า-ออกในแต่ละวันเป็นจำนวนมาก และใช้เวลาค่อนข้างนานในการผ่านการตรวจคนเข้าเมือง รวมทั้งด้านฯ ได้ใช้เครื่อง X-RAY ช่วยในการตรวจสอบสัมภาระในการข้ามผ่านแดน ซึ่งได้รับทราบว่าการหากไฟฟ้าขัดข้องต้องใช้เวลาแก้ไขประมาณ ๒ - ๓ ชั่วโมง และด้านฯ ไม่มีเครื่องปั้นไฟสำรอง ทำให้เกิดความล่าช้าในการตรวจคนเข้าเมือง ส่งผลให้ประชาชนต้องรอคิวเวลานานมาก และการตรวจตราไม่มีอุปกรณ์/เครื่องมือสนับสนุนในการตรวจสิ่งของที่ผิดกฎหมายหรือลักลอบนำเข้าได้ซึ่งในเรื่องนี้เห็นควรพิจารณาสนับสนุนงบประมาณในการติดตั้งเครื่องปั้นไฟสำรองกรณีฉุกเฉินให้ด้านศุลกากรอรัญประเทศ เพื่อเป็นการอำนวยความสะดวกและลดการเสียเวลาของประชาชน รวมทั้ง ลดช่องว่างในการลักลอบสิ่งผิดกฎหมายในการข้ามเขตแดนด้วย

อย่างไรก็ตาม จังหวัดสระแก้วมีตำแหน่งที่ตั้งทางภูมิศาสตร์และภูมิรัฐศาสตร์ที่มีความได้เปรียบมีศักยภาพและโอกาสของนักลงทุนเพราะตั้งอยู่ใกล้เขตพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (East Economic Corridor) สามารถขนส่งสินค้าจากเขตเศรษฐกิจฯ ไปยังท่าเรือแหลมฉบังและท่าเรือหรือท่าอากาศยานสัตหีบและกรุงเทพฯ ได้อย่างสะดวก มีจุดผ่านแดนถาวร ๑ แห่งที่ด้านบ้านคลองลึก อำเภอรอรัญประเทศ ซึ่งถือเป็นประตูการค้าที่ใหญ่ที่สุดของประเทศไทยกับประเทศกัมพูชา คาดการณ์ว่าเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดสระแก้วจะเกิดการลงทุนในพื้นที่มากขึ้น มีการตั้งโรงงานอุตสาหกรรมมากขึ้น เกิดการจ้างแรงงาน รวมทั้งเศรษฐกิจมีการกระตุ้นให้มีการจ่ายเงิน ทำให้จังหวัดสระแก้วมีความเจริญทางด้านเศรษฐกิจมากขึ้น ไม่เพียงเฉพาะแต่พื้นที่ที่ได้รับการประกาศเป็นเขตเศรษฐกิจพิเศษ แต่จะเกิดการขยายตัวทางเศรษฐกิจไปยังจังหวัดข้างเคียง และประเทศกัมพูชา ซึ่งจะทำให้มูลค่าการลงทุน เศรษฐกิจการค้าชายแดนมีความเจริญเติบโตมากขึ้น ซึ่งจะส่งผลทำให้ GDP ของประเทศเพิ่มสูงมากขึ้น

๓.๒ ด้านศุลกากรคลองใหญ่ จังหวัดตราด

๓.๒.๑ ความเป็นมา

ด้านศุลกากรคลองใหญ่ ตั้งขึ้นโดยกฎกระทรวงการคลัง ฉบับที่ ๓ ลงวันที่ ๒๒ เมษายน ๒๔๗๕ กำหนดให้ด้านศุลกากรคลองใหญ่ เป็นท่าหรือสถานที่สำหรับการนำของเข้าและส่งออกได้ทุกประเภทโดยกรมศุลกากรได้แต่งตั้งเจ้าหน้าที่ศุลกากรไปปฏิบัติหน้าที่นายด่านศุลกากรครั้งแรกเมื่อปี พ.ศ. ๒๔๗๗ ปัจจุบันตั้งอยู่เลขที่ ๑๐๐ หมู่ ๑ ตำบลคลองใหญ่ อำเภอคลองใหญ่ จังหวัดตราด บนเนื้อที่ ๑๔ ไร่ ๒ งาน ๕๔ ตารางวา ทางหลวงหมายเลข ๓ หลักกิโลเมตร ที่ ๔๖๘ - ๔๖

ด้านศุลกากรคลองใหญ่ รับผิดชอบพื้นที่ทั้งหมดของจังหวัดตราดในพื้นที่ ๒,๘๑๙ ตารางกิโลเมตร หรือ ๑,๗๖๑,๘๗๕ ไร่ และเขตควบคุมทางศุลกากรอ่าวคลองใหญ่ ภายในแนวเขตดังต่อไปนี้

- ๑) บริเวณด้านศุลกากรคลองใหญ่ ต.คลองใหญ่ อ.คลองใหญ่ จ.ตราด
- ๒) สถานที่ตรวจสอบสินค้าขาเข้า-ขาออก ต.ไม้รูด อ.คลองใหญ่ จ.ตราด
- ๓) บริเวณสนามบินตราด ทางอนุมัติ ถนนหมายเลข ๓ จากด่านพรมแดนบ้านหาดเล็ก ถึง สถานที่ตรวจสอบสินค้าขาเข้า - ขาออก (บ้านไม้รูด)

ในการบริหารจัดการด้านศุลกากรคลองใหญ่ ได้นำระบบตรวจสอบตู้คอนเทนเนอร์สินค้าแบบเคลื่อนที่ (Mobile System) รุ่น MB๑๒๑๓LT (D) เพื่ออำนวยความสะดวก และลดระยะเวลาในการตรวจปล่อยสินค้าและได้นำระบบ E Tracking มาใช้ในการควบคุมสินค้าทั้งประเภทสินค้าผ่านแดน หรือสินค้าที่ออกจากเขตปลอดอากร คลังทัณฑ์บน โดยใช้ทั้งดวงตราตะกั่ว ดวงตราอิเล็กทรอนิกส์ หรือ e Lock เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดการเปลี่ยนบรรจุภัณฑ์ หรือขนถ่ายสินค้านอกเหนือพื้นที่และการควบคุมที่ผู้ประกอบการได้ขออนุญาตไว้ พร้อมกับการตรวจสอบด้วยภาพ X-Ray โดยต้นทางการขนส่งสินค้าผ่านแดนมายังด้านศุลกากรคลองใหญ่ ส่วนใหญ่มาจาก ๓ สถานที่หลัก ได้แก่ สำนักงานศุลกากรท่าเรือกรุงเทพ สำนักงานศุลกากรท่าเรือแหลมฉบัง และสำนักงานตรวจสินค้าท่าอากาศยานสุวรรณภูมิ

๓.๒.๒ มูลค่าการค้า

ในปี ๒๕๖๕ มีมูลค่าการค้าชายแดนนำเข้า-ส่งออก ๓๓,๖๙๙ ล้านบาท/ปี ซึ่งมูลค่าสินค้าไม่การนำเข้า - ส่งออกไม่ได้มีความแตกต่างจากปีก่อน ๆ มากนัก ซึ่งแสดงให้เห็นว่าด่านศุลกากรคลองใหญ่มีเสถียรภาพและยังมีความจำเป็นต่อการนำเข้า-ส่งออกในพื้นที่

สินค้าส่งออกและนำเข้าที่สำคัญสามารถสรุปได้ ดังนี้

สถิตินำเข้า - ส่งออกสินค้าสูงสุด 5 อันดับ ของด่านศุลกากรคลองใหญ่	
IMPORTS	EXPORTS
ชุดสายไฟรถยนต์สำเร็จรูป 2,473.65 ล้านบาท	นมและอาหารเสริม 1,158.92 ล้านบาท
ปลาทะเลทั้งตัวแช่แข็ง 220.51 ล้านบาท	เครื่องดื่ม, น้ำอัดลม, น้ำหวานต่าง ๆ 1,158.76 ล้านบาท
ปลาหมึกตากแห้ง 57.72 ล้านบาท	ชุดสายไฟ 1,034.47 ล้านบาท
เครื่องเก็บเกี่ยวอ้อย (เก่าใช้แล้ว) 19.99 ล้านบาท	น้ำตาลทราย 1,002.67 ล้านบาท
มะม่วงอบแห้ง 15.88 ล้านบาท	ตู้เย็น 663.04 ล้านบาท

๓.๓ จุดผ่านแดนถาวรบ้านหาดเล็ก จังหวัดตราด

๓.๓.๑ ความเป็นมา

จุดผ่านแดนถาวรบ้านหาดเล็ก เป็นจุดผ่านแดนถาวรระหว่างประเทศไทยและกัมพูชาภายในจังหวัดตราด ตั้งอยู่ในพื้นที่บ้านหาดเล็ก ตำบลหาดเล็ก อำเภอคลองใหญ่ จังหวัดตราด โดยมีคลองน้ำใส เป็นเส้นแบ่งเขตแดนตาม ธรรมชาติ ตั้งอยู่ตรงข้ามบ้านจามเยียม อำเภอมณฑลสีมา จังหวัดเกาะกง ประเทศกัมพูชา จุดผ่านแดนถาวรบ้านหาดเล็ก มีจุดเริ่มต้นมาจากการค้าชายแดนระหว่างประเทศไทยและกัมพูชาบริเวณ จุดสิ้นสุดทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๓๑๘ ในขณะนั้น (ปัจจุบันรวมเป็นส่วนหนึ่งของถนนสุขุมวิท) โดยหลังการสู้รบ กันภายในประเทศกัมพูชาเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๒๙ ตลาดการค้าชายแดนบ้านหาดเล็กได้เป็นแหล่งสำหรับแลกเปลี่ยนซื้อ ขายอาหารและพืชพันธุ์สำหรับอุปโภคจากในฝั่งไทย เพื่อนำไปจำหน่ายในฝั่งกัมพูชาที่จังหวัดเกาะกง ต่อมาจังหวัดตราดได้ประกาศให้เปิดเป็นจุดผ่อนปรนการค้า เมื่อวันที่ ๒๓ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๓๘ จากนั้นได้รับการยกฐานะขึ้นเป็นจุดผ่านแดนถาวร ตามประกาศของกระทรวงมหาดไทย เมื่อวันที่ ๒๑ กันยายน พ.ศ. ๒๕๔๐ พร้อมกัน กับจุดผ่านแดนถาวรบ้านคลองลึก จังหวัดสระแก้วปิดทำการตั้งแต่วันที่ ๐๖.๐๐ - ๒๒.๐๐ น.

๓.๓.๒ ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาดูงานและรับฟังบรรยาย ด้านศุลกากรครองใหญ่ และจุดผ่านแดนบ้านหาดเล็ก เส้นทางขนส่งสินค้าผ่านแดนมายังด้านศุลกากรครองใหญ่ ส่วนใหญ่มาจาก ๓ สถานที่หลัก ได้แก่ สำนักงานศุลกากรท่าเรือกรุงเทพ สำนักงานศุลกากรท่าเรือแหลมฉบัง และสำนักงานตรวจสินค้าท่าอากาศยานสุวรรณภูมิ โดยมีการส่งออกที่จุดผ่านแดนบ้านหาดเล็กจำนวนมาก จึงมีการนำระบบตรวจสอบตู้คอนเทนเนอร์สินค้าแบบเคลื่อนที่ (Mobile System) รุ่น MB๑๒๑๓LT (D) เพื่ออำนวยความสะดวก และลดระยะเวลาในการตรวจปล่อยสินค้า แต่ก็ยังมีความล่าช้าในการตรวจสินค้า ทางด้านจึงมีการตรวจแบบสุ่มซึ่งอาจมีการลักลอบส่งออกสินค้าผิดกฎหมาย

๓.๔ กิจกรรมอื่น ๆ

๓.๔.๑ การนำเสนอผลการศึกษาดูงาน

ในการศึกษาดูงานด้านศุลกากร จังหวัดบึงกาฬได้จัดการจัดประชุมเชิงปฏิบัติการ (Workshop) กิจกรรมการนำเสนอผลการศึกษาดูงาน พร้อมข้อเสนอแนะ เพื่อเสริมสร้างความรู้ และแลกเปลี่ยนหลักการและแนวคิดในการพัฒนาความร่วมมือบริเวณชายแดนของจังหวัดบึงกาฬ โดยได้มอบหมายหน้าที่ความรับผิดชอบในการนำเสนอผลงาน ดังนี้

- ๑) กลุ่มงานอำนวยความสะดวก : อำนวยความสะดวกในการประสานหน่วยงานต่าง ๆ และสถานที่การนำเสนอ
- ๒) กลุ่มงานยุทธศาสตร์ฯ : สรุปรายงานข้อมูลเกี่ยวกับด้านศุลกากรรัฐประเทษ จังหวัดสระแก้ว
- ๓) กลุ่มงานทรัพยากรบุคคลฯ : สรุปรายงานข้อมูลเกี่ยวกับด้านศุลกากรครองใหญ่ และจุดผ่านแดนถาวรบ้านหาดเล็ก จังหวัดตราด
- ๔) กลุ่มงานศูนย์ดำรงธรรม: รวบรวมสรุปรายงานและนำเสนอผลการศึกษาดูงาน โดยในการนำเสนอผลงานดังกล่าว มีนายสมหวัง อารีย์เอื้อ หัวหน้าสำนักงานจังหวัดบึงกาฬ เป็นประธาน และผู้ให้โอวาทและข้อเสนอแนะแก่ข้าราชการและบุคลากรของสำนักงานจังหวัดบึงกาฬ

๓.๔.๒ กิจกรรมสนทนาก่อสร้างความสัมพันธ์และพัฒนาบุคลากร

จังหวัดบึงกาฬได้มีการจัดกิจกรรมสนทนาก่อสร้าง/กิจกรรมละลายพฤติกรรม (Ice Breaking) สำหรับบุคลากรของจังหวัดบึงกาฬ เพื่อสร้างความสัมพันธ์และการร่วมมือร่วมใจกัน เพิ่มทักษะการทำงานเป็นทีมและการดึงตัวเองให้หลุดจาก comfort zone เดิม ๆ อันจะนำไปสู่การเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงานเป็นทีม ประกอบด้วยเกมละลายพฤติกรรมจำนวน ๔ เกม

๔. สรุปทเรียนจากการศึกษาดูงาน

๔.๑ ประโยชน์ที่ได้รับ

๑) บุคลากรของสำนักงานจังหวัดบึงกาฬที่เข้าร่วมอบรมได้รับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักพิธีทางการทูต การจัดทำข้อตกลงระหว่างประเทศ หลักแนวคิดและแนวทางการดำเนินงานการเสริมสร้างความมั่นคงตามแนวชายแดน การแลกเปลี่ยนเรียนรู้เสริมสร้างประสบการณ์ด้านการค้าและการลงทุน

๒) บุคลากรของสำนักงานจังหวัดบึงกาฬที่เข้าร่วมอบรมได้รับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการส่งเสริมความสัมพันธ์อันดีของจังหวัดกับประเทศเพื่อนบ้าน การปกป้องเขตแดน กฎหมาย/ระเบียบ/ข้อตกลงที่เกี่ยวข้องกับการรักษาความสงบเรียบร้อยตามแนวชายแดน รวมถึงการแลกเปลี่ยนเรียนรู้เสริมสร้างประสบการณ์ด้านการค้า การลงทุน สามารถนำกรอบแนวคิด/องค์ความรู้ที่ได้รับไปขับเคลื่อนการดำเนินงานการพัฒนาจังหวัดบึงกาฬต่อไป

๓) บุคลากรของสำนักงานจังหวัดบึงกาฬที่เข้าร่วมอบรมมีความรู้ความเข้าใจ อันเป็นการเสริมสร้างศักยภาพให้แก่เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้เชื่อมโยงประสบการณ์ด้านการค้า การลงทุน และการท่องเที่ยว สามารถนำองค์ความรู้ที่ได้รับไปดำเนินงานเสริมสร้างความสัมพันธ์อันดีกับประเทศเพื่อนบ้านในส่วนที่เกี่ยวข้องได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล เกิดภาพลักษณ์ที่ดีกับจังหวัดบึงกาฬ

๔) บุคลากรของสำนักงานจังหวัดบึงกาฬที่เข้าร่วมอบรมมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการดำเนินงานเสริมสร้างความสัมพันธ์กับประเทศเพื่อนบ้าน สามารถนำองค์ความรู้ที่ได้รับไปขับเคลื่อน

การดำเนินงานความสัมพันธ์กับประเทศเพื่อนบ้านของจังหวัดบึงกาฬในส่วนที่เกี่ยวข้องได้อย่างมีประสิทธิภาพ และประสิทธิผล พร้อมทั้งเพื่อนำไปสู่การประสานงานและต่อยอดความเชื่อมโยงภายใต้กรอบความร่วมมือ ด้านความมั่นคงชายแดน และด้านเศรษฐกิจในอนุภูมิภาคลุ่มน้ำโขง

๕) เสริมสร้างความรู้ความเข้าใจให้กับเกี่ยวกับการส่งเสริมความสัมพันธ์อันดีของจังหวัด กับประเทศเพื่อนบ้าน การปกป้องเขตแดน กฎหมาย/ระเบียบ/ข้อตกลงที่เกี่ยวข้องกับการรักษาความสงบ เรียบร้อยตามแนวชายแดน

๖) แลกเปลี่ยนเรียนรู้เสริมสร้างประสบการณ์ด้านการค้า การลงทุน ตามกรอบความร่วมมือ ๓ ประเทศ ๙ จังหวัด (ไทย-ลาว-เวียดนาม) ให้มีผลการปฏิบัติงานอย่างเป็นรูปธรรม รองรับการขยายตัว ของการค้าระหว่างประเทศและการค้าชายแดน รวมทั้งส่งเสริมและพัฒนากรอบความร่วมมือด้านการค้า การลงทุนกับจังหวัดชายแดนข้างเคียง

๔.๒ สถานการณ์การจัดตั้งด่านพรมแดนของจังหวัดบึงกาฬ

จังหวัดบึงกาฬอยู่ระหว่างการก่อสร้างสะพานมิตรภาพชายแดนไทย-ลาวแห่งที่ ๕ ซึ่งเมื่อดำเนินการสร้างแล้วเสร็จ พื้นที่บริเวณดังกล่าวจะเป็นพื้นที่จุดผ่านแดนการนำเข้า - ส่งออกสินค้า และพื้นที่สำหรับการเดินทางเข้า - ออกของทางบก ไทย - ลาว (บึงกาฬ-บอลิคำไซ) แห่งใหม่ ส่งผลให้พื้นที่ บริเวณนี้จะเป็นพื้นที่ที่มีการค้าชายแดนแห่งใหม่ของภาคตะวันออกเฉียงเหนือซึ่งจะส่งผลต่อการพัฒนา ทางเศรษฐกิจของประเทศไทยและลาว โดยเฉพาะในพื้นที่จังหวัดบึงกาฬ และยังส่งเสริมสายสัมพันธ์ อันแน่นระหว่างสองประเทศ สะพานแห่งนี้จะอำนวยความสะดวกในการขนส่งสินค้าซึ่งแต่เดิมขนถ่ายกัน โดยใช้แพขนานยนต์ และยังเป็นการเปิดทางออกสู่ประเทศจีนและเวียดนามอีกด้วย

จากการวิเคราะห์ข้อมูลสถิติจากการรายงานข้างต้น โอกาสที่จะเกิดขึ้นหลังจากการสร้าง สะพานมิตรภาพฯ ให้แล้วเสร็จ และผลการศึกษาดูงาน จึงมีข้อสังเกต ดังนี้

๔.๒.๑ มูลค่าการนำเข้า-ส่งออก

เมื่อเปรียบเทียบมูลค่าการนำเข้า - ส่งออกระหว่างจังหวัดบึงกาฬกับจังหวัดสระแก้ว และจังหวัดตราด จะเห็นได้ว่าจังหวัดบึงกาฬมีมูลค่าการนำเข้า - ส่งออกน้อยกว่าจังหวัดสระแก้วประมาณ ๑๒ เท่า และจังหวัดตราดอยู่ประมาณ ๕ เท่า ซึ่งแสดงให้เห็นถึงปริมาณการค้า ณ จุดผ่านแดนที่ยังมีมูลค่าน้อยกว่า ด่านอื่น ๆ อย่างชัดเจน จากการเปรียบเทียบข้างต้น แสดงให้เห็นว่า ถึงแม้ว่าสะพานมิตรภาพฯ จะสร้างแล้วเสร็จ จังหวัดบึงกาฬควรมีนโยบายการส่งเสริมการนำเข้า - ส่งออกบริเวณพื้นที่ชายแดน เพื่อดึงดูดผู้ประกอบการให้มาใช้จุดผ่านแดนจังหวัดบึงกาฬเพิ่มขึ้น เพื่อเพิ่มปริมาณและมูลค่าการนำเข้า - ส่งออก ซึ่งจะส่งผลต่อการพัฒนาเศรษฐกิจของจังหวัดบึงกาฬในอนาคต

๔.๒.๒ การบริหารจัดการด้านความมั่นคง

บริเวณด่านพรมแดนจะเป็นพื้นที่สำคัญทางด้านการค้ากับประเทศเพื่อนบ้านของจังหวัด บึงกาฬ ส่งผลให้ด่านพรมแดนจะสร้างทั้งโอกาส และภัยคุกคามที่เกิดจากการเชื่อมโยงที่จะเกิดขึ้นในอนาคต ปัญหาที่เกิดขึ้นบริเวณด่านชายแดนของไทยมีลักษณะผสมผสานระหว่างภัยคุกคามรูปแบบเดิม (traditional security threats) เช่น การสู้รบตามแนวชายแดน หรือความขัดแย้ง และภัยคุกคามรูปแบบใหม่ (non-traditional security threats) เช่น ภัยคุกคามที่เกี่ยวกับความมั่นคงของมนุษย์ ปัจจุบัน ปัญหาด้าน ความมั่นคงชายแดนมีประเด็นที่เชื่อมโยงกันในทุกมิติประกอบด้วย เศรษฐกิจ การเมือง สังคม วัฒนธรรม สิทธิมนุษยชน และความมั่นคงของมนุษย์ ทั้งนี้ ปัญหาที่สำคัญที่จังหวัดบึงกาฬควรพึงเฝ้าระวังเมื่อมีการ เชื่อมโยงทางด้านคมนาคมทางบก ประกอบด้วย (๑) ปัญหาการสู้รบตามแนวชายแดนและความไม่ชัดเจน จากเส้นเขตแดน (๒) ปัญหาการลักลอบหลบหนีเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย (๓) ปัญหายาเสพติด (๔) ปัญหา การค้าอาวุธสงคราม และ (๕) ปัญหาทรัพยากรธรรมชาติสิ่งแวดล้อมและสาธารณสุขขนาดใหญ่

๔.๒.๓ การกำหนดพื้นที่การใช้ประโยชน์

จากการศึกษาดูงาน ณ ด้านพรมแดนสระแก้ว จะมีข้อสังเกตได้ว่าถึงแม้ว่าด้านพรมแดนบริเวณจังหวัดสระแก้วจะเป็นพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษพิเศษ (SEZ) ซึ่งเป็นนโยบายที่สำคัญของรัฐบาล จังหวัดสระแก้วก็ยังไม่สามารถขับเคลื่อนพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษพิเศษได้เต็มศักยภาพเนื่องจาก จังหวัดยังไม่มี การกำหนดและระบุพื้นที่การใช้งานที่ชัดเจน เช่น การกำหนดพื้นที่ที่ต่าง ๆ ซึ่งไม่สามารถดึงดูดหรือส่งเสริม การลงทุนอุตสาหกรรมบางประเภทได้ และยังมีข้อกฎหมายที่ไม่เอื้อต่อการลงทุน อาทิ สิทธิประโยชน์ทางด้าน ภาษีอากร รวมไปถึงแนวทางการรักษาสิ่งแวดล้อมบริเวณพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษ เป็นต้น ส่งผลให้การ ก่อสร้างและการใช้ประโยชน์ในพื้นที่เป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษ

ดังนั้น จากกรณีศึกษาข้างต้น จังหวัดบึงกาฬควรกำหนดแนวทางการใช้ประโยชน์จาก พื้นที่ให้ชัดเจนทั้งทางด้านกายภาพ ข้อกฎหมาย สิ่งแวดล้อม และระเบียบหลักเกณฑ์ต่าง ๆ

๔.๒.๔ การกำหนดตำแหน่งการขับเคลื่อนด้านพรมแดน (Positioning)

เมื่อเปรียบเทียบการใช้ประโยชน์จากพื้นที่บริเวณด้านพรมแดนระหว่างจังหวัดตราด และจังหวัดสระแก้ว จะเห็นได้ว่าจังหวัดสระแก้วใช้พื้นที่บริเวณด้านพรมแดนเป็นพื้นที่ในการส่งเสริมเศรษฐกิจ ท้องถิ่นหลากหลายประเภท อาทิ ธุรกิจโรงแรม ร้านอาหาร แหล่งท่องเที่ยว (ตลาดโรงเกลือ) และสิ่งอำนวยความสะดวก เป็นต้น ซึ่งสามารถดึงดูดผู้ประกอบการหรือผู้ใช้จุดผ่านแดนให้เข้ามาพักแรมหรือรับบริการ ในบริเวณพื้นที่ได้ นอกจากนี้ พื้นที่ดังกล่าวยังเป็นพื้นที่จัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษอีกด้วย สำหรับจังหวัดตราด จะเห็นการใช้พื้นที่ในรูปแบบทางผ่านสินค้าที่มุ่งเน้นการตรวจและการปล่อยสินค้าเข้า-ออกไปยังจุดหมายต่อไป ซึ่งจะไม่เห็นการลงทุนของธุรกิจท้องถิ่นในบริเวณพื้นที่มากนัก

จากกรณีตัวอย่างข้างต้น จะเห็นได้ว่าแนวทางการบริหารจัดการพื้นที่ของแต่ละจังหวัด สะท้อนถึงปริมาณและมูลค่าการค้า ณ จุดผ่านแดน ดังนั้น จังหวัดบึงกาฬต้องกำหนดตำแหน่ง (Positioning) ในการขับเคลื่อนพื้นที่บริเวณด้านพรมแดนให้ชัดเจนตามปริมาณและมูลค่าการค้าและศักยภาพของจังหวัด ทั้งนี้ จากการวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้น จังหวัดบึงกาฬยังมีสถานะเป็นด่านพรมแดนจัดตั้งใหม่ ซึ่งคาดว่าอาจจะยังไม่มีมูลค่าการค้าบริเวณด้านพรมแดนมากนัก ดังนั้น จังหวัดบึงกาฬอาจพิจารณากำหนด แนวทางการบริหารจัดการด้านพรมแดนที่มีความคล้ายกับจังหวัดตราด

๔.๓ ข้อเสนอแนะ

๔.๓.๑ การขับเคลื่อนภารกิจด้านการต่างประเทศของจังหวัดบึงกาฬ

๑) การเตรียมบุคลากรรองรับการเปิดจุดผ่านแดน

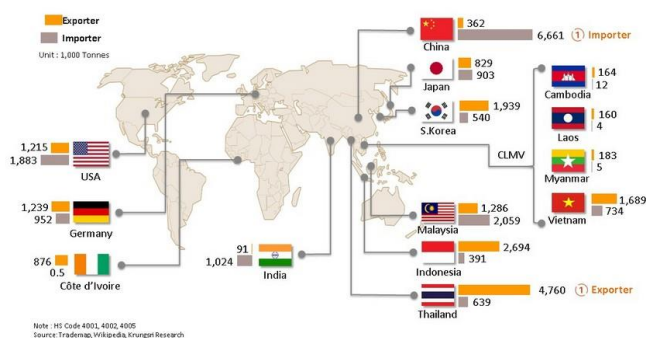
จากการเชื่อมโยงที่จะเกิดขึ้น จังหวัดบึงกาฬต้องเตรียมความพร้อมด้านบุคลากร เพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้น ทั้งทางด้านโอกาสที่เกิดจากความเชื่อมโยง และการบริหารจัดการภัย คุกคาม อาทิ การสรรหาบุคลากรที่สามารถสื่อสารภาษาอังกฤษ ลาว เวียดนาม และ จีน การเตรียมบุคลากร ที่มีความเข้าใจทางด้านพิธีการทูตและความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ การเตรียมจำนวนบุคลากรให้เพียงพอต่อ การปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวกับพิธีศุลกากร โดยจำนวนของเจ้าหน้าที่ต้องสัมพันธ์กับสำคัญของด่านฯ และการป้องกันการลักลอบเข้าเมือง ณ จุดผ่านแดน และเจ้าหน้าที่มีประสบการณ์ด้านกฎระเบียบและพิธีการ บริเวณด้านพรมแดน เป็นต้น

๒) ผลกระทบที่ส่งออก

จากสถิติข้างต้น แสดงให้เห็นว่ามูลค่าการนำเข้า-ส่งออกที่เพิ่มขึ้น เกิดจากราคาสินค้า ที่แพงขึ้น แต่มิได้เกิดจากปริมาณสินค้าต่อหน่วย ดังนั้น จังหวัดบึงกาฬควรพิจารณาส่งเสริมการส่งออกสินค้า ไปยังประเทศที่สาม อาทิ จีน และเวียดนาม โดยหนึ่งในสินค้าที่จังหวัดบึงกาฬสามารถส่งออกได้คือยางพารา

หรือผลิตภัณฑ์แปรรูปจากยางพารา เนื่องจากประเทศจีนคือประเทศอันดับ ๑ ในการนำเข้าสินค้ายางพารา เช่นกัน ดังนั้น จังหวัดบึงกาฬควรใช้โอกาสจากการเชื่อมโยงทางบกส่งออกยางพาราไปยังประเทศจีน

Figure 7: Major Natural Rubber Exporters and Importers (2019)

๓) การกำหนดเป้าหมายและแนวทางการขับเคลื่อนสู่เป้าหมาย

เมื่อจังหวัดได้กำหนดตำแหน่งการขับเคลื่อนด้านพรมแดน (Positioning) แล้ว จังหวัดจะทราบถึงศักยภาพและจุดเริ่มต้นในการบริหารจัดการด้านพรมแดน ซึ่งจะส่งผลให้จังหวัดสามารถกำหนดแนวทางการดำเนินการได้ชัดเจนตามศักยภาพและความเหมาะสมของพื้นที่ นอกจากนี้ เพื่อให้เศรษฐกิจ ณ จุดพรมแดนมีการพัฒนาและมีมูลค่ามากยิ่งขึ้นในอนาคต จังหวัดต้องกำหนดเป้าหมายและแนวทางขับเคลื่อน (Goal) ที่จะนำจังหวัดไปสู่เป้าหมายที่กำหนดต่อไป โดยอาจขับเคลื่อนด้วยแนวคิด the New S Curve ที่เป็นการลงทุนในอุตสาหกรรมใหม่ เพื่อพัฒนาหรือเปลี่ยนแปลงรูปแบบสินค้าและเทคโนโลยี โดยจะเป็นหัวใจหลักของกลไกการขับเคลื่อนเศรษฐกิจของพื้นที่ (New Growth Engines) ซึ่งจะเป็นการต่อยอดอุตสาหกรรมเดิม และสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับอุตสาหกรรมใหม่

๔.๓.๒ จัดบริหารจัดการด้านพรมแดนจังหวัดบึงกาฬ

๑) การบูรณาการความร่วมมือระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

ในการจัดตั้งและการบริหารด้านพรมแดนจะมีความสอดคล้องกันทั่วประเทศ เนื่องจากการปฏิบัติการกิจบริเวณด้านพรมแดนประกอบด้วยงานที่เกี่ยวข้องหลัก คือ ด้านศุลกากร ด้านตรวจคนเข้าเมือง ด้านตรวจพืช และด้านตรวจคนหางาน ซึ่งเป็นแนวคิดที่รู้จักในชื่อ (Customs/Immigration /Quarantine : CIQ) โดยถึงแม้ว่าจะเป็นการกิจที่ต่างกันและมีหน่วยงานรับผิดชอบที่ต่างกัน แต่ก็มี ความเชื่อมโยงและเกี่ยวข้องกันอย่างแยกไม่ออกได้ ดัง

๒) การจัดเตรียมโครงสร้างพื้นฐานและการบริหารจัดการ

(๑) ควรมีการเตรียมความพร้อมในด้านโครงสร้างพื้นฐานเพื่อรองรับการเปิดจุดผ่านแดน โดยการกำหนดแนวทางการใช้พื้นที่ให้ชัดเจน และออกแบบผังเมืองให้รองรับกับการใช้พื้นที่ดังกล่าว พร้อมกับแนวทางการรักษาสภาพแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติโดยรอบด้วย นอกจากนี้ ต้องมีการก่อสร้างสถานที่อื่น ๆ อาทิ โกดังถ่ายสินค้า ลานจอดรถ ปั๊มน้ำมัน และโรงแรม เป็นต้น

(๒) ควรมีการกำหนดขั้นตอนการขอเปิดจุดผ่านแดนทั้งแบบถาวรและชั่วคราวว่า จะต้องมีการกำหนดระยะเวลาเปิด-ปิด เพื่อเป็นการรองรับการขยายตัวทางเศรษฐกิจและการขับเคลื่อนนโยบายด้านการต่างประเทศในอนาคต

(๓) เพื่อเป็นการกระตุ้นเศรษฐกิจ เอื้อประโยชน์ โน้มน้าวต่อนักลงทุน และเพื่อเป็นการรองรับนักลงทุนให้เข้ามาทำการลงทุนพัฒนาจังหวัดบึงกาฬมากขึ้น เห็นควรกำหนดนโยบายและลดข้อจำกัดด้านกฎหมายให้เอื้อประโยชน์แก่นักลงทุน อันจะส่งผลให้เกิดการลงทุนในพื้นที่มากขึ้นและส่งเสริม

การลงทุนให้มีประสิทธิภาพ ตลอดจนส่งผลให้จังหวัดบึงกาฬมีความเจริญทางด้านเศรษฐกิจ ซึ่งจะทำให้มูลค่าการลงทุน เศรษฐกิจการค้าชายแดนมีความเจริญเติบโตมากขึ้นในอนาคต

๓) การใช้นวัตกรรมในการให้บริการ

(๑) ควรมีการสนับสนุนงบประมาณในการจัดซื้ออุปกรณ์/เครื่องมือสนับสนุนการตรวจสิ่งของที่ผิดกฎหมายหรือลักลอบนำเข้า เพื่อเป็นการอำนวยความสะดวกและลดช่องว่างในการลักลอบสิ่งผิดกฎหมายในการข้ามเขตแดน

(๒) ใช้ระบบสารสนเทศสมัยใหม่ในการอำนวยความสะดวกทางการค้า มีการทำโครงการจัดตั้งศูนย์บริการแบบเบ็ดเสร็จ ณ จุดเดียว (One Stop Service) ตามแนวชายแดนเพื่อให้บริการตรวจปล่อยสินค้านำเข้า-ส่งออกให้เป็นไปอย่างสะดวก รวดเร็วเบ็ดเสร็จ ณ จุดเดียว รวมทั้งการนำระบบศุลกากรอิเล็กทรอนิกส์ (e - Customs) ซึ่งออกแบบให้มีรูปแบบและขั้นตอนการทำงานของโปรแกรมในแต่ละระบบมาเป็นมาตรฐานเดียวกัน เพื่อให้บริการแก่ผู้ประกอบการอย่างครบวงจรมาใช้ในการควบคุมการนำเข้า-ส่งออกในหลายรูปแบบ เช่น e-Payment ในกระบวนการชำระเงินและ e-Container ในการกำกับตู้คอนเทนเนอร์สินค้าเชื่อมเข้ากับระบบการอนุญาตแบบอิเล็กทรอนิกส์ e-Licensing หรือการรับรองแบบอิเล็กทรอนิกส์ หรือ e-Certificate และมีระบบโทรทัศน์วงจรปิด (CCTV) เพื่อความปลอดภัยในพื้นที่

(๓) ควรมีการนำนวัตกรรมเทคโนโลยีมาปรับใช้ในการพัฒนา เพื่อรองรับการขับเคลื่อนนโยบายด้านการต่างประเทศ ในด้านการเปิด - ปิดจุดผ่านแดน ด้วยการนำเครื่อง X-Ray มาใช้ในการตรวจสอบสินค้าก่อนอนุญาตนำเข้า เพื่อเป็นการป้องกันการลักลอบหนีภาษีศุลกากร ตลอดจนมีการอำนวยความสะดวกทางการค้า โดยลดขั้นตอนพิธีการศุลกากร

๕. ภาพกิจกรรมอื่น ๆ

